

**EDUSKUNNAN
APULAIKESASIAMIES**

18.12.2009

Dnro 3315/4/08

Veli-Matti Lammentausta

████████████████████

70150 KUOPIO

Tapani Kersalo

████████████████████

70110 KUOPIO

Markku Nurminen

████████████████████

70200 KUOPIO

PÄÄTÖS KANTELUUN

1

KANTELU

Veli-Matti Lammentausta arvosteli kirjeessään 9.9.2008 yhdessä Tapani Kersalon ja Markku Nurmisen kanssa Kuopion yliopiston virkamiesten menettelyä nimitysasiassa.

Kantelun mukaan Kuopion yliopiston kauppatieteiden laitoksella oli 3.12.2007 (oikeastaan 5.12.2007) päivätyillä nimityskirjoilla nimitetty kolme henkilöä kaksivuotisiin professorien määräaikaisiin virkasuhteisiin (1.1.2008–31.12.2009). Virkasuhteisiin nimitetyt olivat Saija Katila, Mervi Niskanen ja Hannu Tanninen.

Kantelijat katsoivat, että nimityspäätös tapahtui väärässä päätöksentekomenettelyssä, koska toimivalta nimitysasiassa kuului informaatioteknologian ja kauppatieteiden tiedekunnan tiedekuntaneuvostolle. Hallintojohtosäännön 36 §:n mukaan määräaikaisten professuurivirkasuhteiden esittelystä olisi kuulunut informaatioteknologian ja kauppatieteiden tiedekunnan kanslialle ja eritoten sen hallintopäällikölle Jyrki Wessmanille. Kantelijoiden mukaan määräaikaisiin professuureihin ei ollut järjestetty minkäänlaista hakemus- tai asiantuntija-arviointia vaan myös rehtori Matti Uusitupa oli pikemminkin halunnut salata asian.

Edelleen kantelussa puututtiin nimityksiä valmistelleiden virkamiesten esteellisyyksymyksiin. Informaatioteknologian ja kauppatieteiden

tiedekunnan dekaani Jyrki Niskanen ei ollut osallistunut päätöksen tekemiseen, koska nimitysasia koski osittain hänen aviopuolisoaan professoriksi nimitettyä lehtori Mervi Niskasta. Kantelussa pidettiin kuitenkin moitittavana, ettei dekaani ollut kuitenkaan puuttanut väärään menettelytapaan nimitysasiassa.

Tästä menettelyvirheestä vastuullisia olisivat kantelun mukaan rehtori Matti Uusitupa, hallintojohtaja Päivi Nerg, henkilöstöpäällikkö Marketta Rantama, informaatioteknologian ja kauppatieteiden tiedekunnan varadekaani Jarmo Ahonen sekä kauppatieteiden laitoksen johtaja, professori Päivi Eriksson.

Kantelijat pyysivät oikeusasiamiestä ottamaan asian viipymättä tutkittavaksi syytetoimiin ryhtymistä varten. Toissijaisesti tulisi kyseeseen huomautuksen antaminen virkamiehille. Kanteluun oli liitetty jäljenteet nimityskirjasta, Kuopion yliopiston hallituksen pöytäkirjasta 19.12.2007 sekä 1.1.2007 lukien voimassa olleesta hallintojohtosäännöstä.

Vastinekirjoituksessa 12.6.2009 kantelijat pitivät vaatimuksensa voimassa ja katsoivat esittäneensä lisäksi näytön informaatioteknologian ja kauppatieteiden tiedekunnan dekaani Jyrki Niskasen esteellisyydestä asiassa. Virheellinen päätös oli pantu virheistä huolimatta täytäntöön. Esittelyvalta asiassa olisi vastineen mukaan kuulunut yksiselitteisesti tiedekunnan kanslian hallintopäällikölle Jyrki Wessmanille.

2 SELVITYS

Asiaa ratkaistessani minulla oli käytettävissäni Kuopion yliopiston selvitys (19.1.2009) ja opetusministeriön lausunto (25.2.2009), joihin kantelijat antoivat 12.6.2009 vastineensa. Vastineen johdosta Kuopion yliopisto ja sen rehtori Matti Uusitupa, professori Mervi Niskanen, dekaani Jyrki Niskanen sekä hallintopäällikkö Jyrki Wessman ovat vielä antaneet tänne 2.12.2009 saapuneet lisäselvityksensä (liitteinä). Tapahtuma-aikaan hallintopäällikkönä toiminut Päivi Nerg on yhtynyt sähköpostiviestissään 20.11.2009 rehtorin asiassa antamaan lisäselvitykseen. Nykyisin valtiovarainministeriön palveluksessa oleva Päivi Nerg on antanut 4.12.2009 puhelimitse asian esittelijälle lisätietoja puheena olevien virkasuhteiden perustamisesta ja täyttömenettelystä sekä perustellut menettelyään erityisesti hallintopäällikkö Jyrki Wessmanin kieltäytymisellä tiukassa aikataulussa esittelemästä professoreiden virkasuhteiden täyttämistä.

Kuopion yliopistonlakimies Petri Rintamäki on puhelimitse ja sähköpostitse antanut 7.11.2009 tänne lisätietoja Itä-Suomen yliopiston perustamisesta. Hänen mukaansa tässä suurella muutostilanteessa (kahden yliopiston fuusio ja yliopistolain muutos) on valitettavasti tullut tilanteita, että tehtyjen ja tekeillä olevien omien normien välillä on tullut tulkinnanvaraisia tai epäselviä muotoiluja. Hallintojohtosääntöä on jouduttu jo 19.8.2009 jälkeen muuttamaan ja muutetaan vielä tämän ja muidenkin seikkojen johdosta uudestaan joulukuussa 2009.

3 RATKAISU

Olen tutkinut asian.

Asiassa on nimitetty Kuopion yliopistossa professorin virkoja perustamatta sekä julkista haku- ja asiantuntijamenettelyä käyttämättä kolme henkilöä kukin kahden vuoden määräaikaiseen virkasuhteeseen ajalle 1.1.2008–31.12.2009. Käsitykseni mukaan kolmen professorin määräaikaisten virkasuhteiden perustamisessa olisi hallinnon avoimuuden ja virantäyttömenettelyn julkisuuden turvaamiseksi tullut menetellä toisin. Omasta mielestäni olisi ollut perusteltua menetellä niin, että kysymyksessä olevat uudet professorin määräaikaiset tehtävät olisi kauppatieteiden laitoksella julistettu riittävän ajoissa julkisesti haettaviksi. Kuopion yliopiston rehtorin Matti Uusituvan olisi myös tullut perustella 5.12.2007 tekemiään nimityspäätöksiä hyvän hallinnon kannalta riittävästi ja avoimesti.

Lisäksi varsin rajattujen professorin tehtävien täyttäminen on esteellisyyskysymystenkin suhteen ollut ongelmallinen. Tähän oli johtanut se, että tulevan Itä-Suomen yliopiston valmisteluun osallistunut ja sittemmin yhdeksi professoriksi nimitetty lehtori Mervi Niskanen oli ollut keskeisesti mukana samojen määräaikaisten virkasuhteiden tutkimusalan muokkaamisessa.

Tätä kannanottoani perustelen seuraavasti:

3.1

Tapahtumatiedot

Suunnitelma kolmen määräaikaisen professorin nimittämisestä Kuopion yliopiston kauppatieteiden laitokselle oli liittynyt Itä-Suomen yliopiston yhteiseen valmisteluun ja erityisesti kauppatieteiden tutkinto-oikeuden saamiseen Itä-Suomen yliopistolle. Yliopiston rehtorin 19.11.2009 tänne antaman selvityksen mukaan kauppatieteiden tutkinnonanto-oikeudesta oli käyty syvällistä keskustelua ja kädenvääntöä opetusministeriön kanssa. Päätös kauppatieteiden tutkinnonanto-oikeudesta vuonna 2010 oli määrä tehdä helmikuussa 2008. Puheena olevien kolmen määräaikaisen professorin kiireellinen nimittäminen syksyllä 2007 oli rehtorin mukaan liittynyt tähän suunnitelmaan. Joensuun ja Kuopion yliopistojen dekaanien nimittämä yhteinen kauppatieteiden opetuksen kehittämissuunnitelma oli Itä-Suomen yliopiston käynnistämishankkeen toimeksiannosta tehnyt alan kehittämissuunnitelman ja vahvistanut rahojen käyttösuunnitelman. Itä-Suomen yliopiston kauppatieteiden työryhmä oli hyväksynyt nämä suunnitelmat 2.11.2007 pitämässään kokouksessa ja vastaava käynnistämishankkeen johtoryhmä 9.11.2007 pitämässään kokouksessa.

Kauppatieteiden tiedekunnan dekaanin ja hallintopäällikkö Jyrki Wessmanin välillä oli esiintynyt ratkaisematon ristiriita siitä, miten kysymyksessä olevien kolmen professorin määräykset ma. professuureihin olisi tullut hoitaa. Hallintojohtaja Päivi Nerg oli keskustellut useita kertoja tiedekunnan kanssa asiasta ja lähettänyt hallintopäällikkö Jyrki Wessmanille 29.11.2007 sähköpostiviestin mutta ratkaisua ei ollut löytynyt eikä tiedekunta ollut tehnyt esitystä asiasta.

Kun kauppatieteiden laitoksen hallintopäällikkö Jyrki Wessman ei ollut suunnitelmien mukaisesti esitellyt Kuopion yliopiston johdon mukaan riittävän nopeasti asiaa informaatioteknologian ja kauppatieteiden tiedekunnassa, oli yliopiston rehtori Matti Uusitupa ottanut hallintopäällikkö Päivi Nergin esityksestä professuuriasian 5.12.2007

päätettäväkseen. Kuopion yliopiston kauppatieteiden laitos oli toimittanut rehtorille 3.12.2007 laitoksen johtajan, professori Päivi Erikssonin ja varadekaani Jarmo Ahosen allekirjoittaman esityksen määräaikaisiksi professoreiksi nimitettävistä henkilöistä. Esitys oli otsikoitu nimikkeellä "Kauppatieteellisen koulutuksen vahvistaminen hankerahoituksella". Kehittämissuunnitelman mukaisesti kauppatieteiden laitos oli 3.12.2007 esittänyt, että innovaatiokulttuurien ja moninaisuuden johtamisen (INNO), rahoitusmarkkinoiden ja -palveluiden (RAMA) sekä yritystalouden- ja -oikeuden (YTO) alueille nimitetään kullekin kaksivuotiseen virkasuhteeseen professorit. Esityksen, joka sisälsi vain lyhyesti viran hoitamisen edellytysten määrittelyn ja kuhunkin virkasuhteeseen nimitettävän nimen, olivat allekirjoittaneet varadekaani Jarmo Ahonen ja laitoksen johtaja Päivi Eriksson. Kauppatieteiden laitoksen johtaja, dekaani Jyrki Niskanen, jonka vaimo lehtori Mervi Niskanen oli nimitetty yhteen professorin virkasuhteista, oli tässä yhteydessä jäävänyt itsensä.

Professoreiden virkoja ei ollut hankerahoituksen puitteissa erityisesti perustettu eivätkä virkasuhteet olleet myöskään olleet yliopiston sisällä julkisesti haettavina. Rehtori Matti Uusitupa oli 5.12.2007 päättänyt virkasuhteisiin nimittämisestä hallintojohtaja Päivi Nergin esittelystä. Rehtori oli perustellut tekemiään kolmea määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittämistä varsin lyhyesti. Opiskelija Markku Nurmisen esityksestä yliopiston hallitus oli 19.12.2007 lisäksi käsitellyt yrittäjyyden professorin viran täyttämistä 16.1.2008 ja pöytäkirjan kohdassa 12a Nurmisen tarkistuspyyntöä kauppatieteiden alan professoreiden määräaikaisten virkasuhteiden nimitysmenettelystä.

Yhdeksi kolmesta professorista nimitetty lehtori Mervi Niskanen oli osallistunut kauppatieteellisen koulutuksen kehittämiseen muun muassa Itä-Suomen yliopiston kauppatieteellisen opetuksen kehittämistyöryhmän puheenjohtajana. Tällä työryhmällä ei kuitenkaan ole ollut virallista esittelyyn tai päätöksentekoon liittyntä roolia Kuopion yliopiston tai tulevan Itä-Suomen yliopiston organisaatiossa. Tosiasiallisesti Itä-Suomen yliopistoa varten kolmen professorin tehtäväkentät kauppatieteessä ja resursoinnissa oli määritelty siten, että valinnan kohteiksi olivat käytännössä tulleet vain harvat Kuopion yliopiston tutkijat ja opettajat.

3.2

Sovellettavat säännökset

Sovellettavien säännösten osalta on pantava merkille, että perustuslain (731/1999) 125 §:n 2 momentin mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Perustuslain 12 §:ään sisältyvän julkisuusperiaatteen mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta. Perustuslain 118 §:n 1 momentin mukaan virkamies vastaa virkatoimiensa lainmukaisuudesta. Hän on myös vastuussa sellaisesta monijäsenisen toimielimen päätöksestä, jota hän on toimielimen jäsenenä kannattanut. Säännöksen 2 momentin mukaan esittelijä on vastuussa siitä, mitä hänen esittelystään on päätetty, jollei hän ole jättänyt päätökseen eriävää mielipidettä.

Tapahtuma-aikana voimassa olleen yliopistolain (645/1997) 13 §:n mukaan rehtori johti yliopiston toimintaa sekä käsitteli ja ratkaisi yliopiston yleistä hallintoa koskevat asiat, jollei laissa, asetuksessa tai yliopiston sisäisissä määräyksissä toisin säädetty tai määrätty.

Hallintolain (434/2003) 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia. Hallintolain 27 §:n 1 momentin mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. Edelleen tämän lain 28 §:n 1 momentin 7-kohdan mukaan virkamies on esteellinen myös silloin jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu. Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Tapahtuma-aikana voimassa olleen yliopistoasetuksen (115/1998) 7 §:n 2 momentin mukaan nimittäjästä ja nimitysmenettelystä enintään kahden vuoden pituiseen professorin virkasuhteeseen määrättiin johtosäännössä.

Määräaikaista virkasuhdetta koskevasta hakumenettelystä ei ole säännöksiä. Valtiovarainministeriön suosituksessa (Suositus virkojen hakumenettelyssä ja virkanimitysten valmistelussa noudatettavista periaatteista 14/2000) oli kuitenkin pidetty suositeltavana, että hakumenettelyn koskiessa määräaikaiseen virkasuhteeseen nimittämistä yli vuodeksi noudetaan samoja periaatteita kuin nimitettäessä virkaan.

Tapahtuma-aikana voimassa olleen suosituksen on nyttemmin korvannut 30.1.2009 voimaan tullut ohje (VM 1/01/2009), jossa käsitellään virantäytössä sovellettavia periaatteita ja myös nimitysmuistiota. Tämän ohjeen kohdassa 2.6.4. todetaan, että virkoja sijoitettaessa ja tehtäviin määrättäessä on syytä kiinnittää erityistä huomiota siihen, että menettely on sopusoinnussa virkanimitysjärjestelmään kuuluvien edellytysten – avoimuuden sekä nimitysperusteiden ja kelpoisuusvaatimusten objektiivisen arvioinnin – kanssa. Tämä voi toteutua ainakin siten, että tehtävään halukkaat virkamiehet voivat ilmoittautua asianomaisiin tehtäviin ja että tehtävään määräämisessä noudatetaan soveltuvin osin tavanomaista virantäyttömenettelyä. Tämä edellyttää kelpoisuusvaatimusten arviointia ja potentiaalisten henkilöiden ansioiden vertailua kuten virkaan nimittämisen yhteydessä yleensäkin. Tehtävään määräämismenettely olisi toteutettava siten, että se täyttää hyvän hallinnon oikeusperiaatteet. Edellä olevat täsmentävät painotukset ovat tosin tulleet voimaan vasta puheena olevien professoreiden nimitysmenettelyn eli joulukuun 2007 jälkeen.

3.3

Arviointi

Kantelussa on keskeisesti lähdetty siitä, ettei Kuopion yliopiston rehtorilla olisi ollut 5.12.2007 toimivaltaa päättää kolmen professorin

nimittämisestä kaksivuotisiin virkasuhteisiin. Kuitenkin yliopistolain (645/1997) 13 §:n 1 momentin nojalla sekä Kuopion yliopiston hallintojohtosäännön (20.12.2006) 15 §:n 4-kohdan, 33 §:n 12 kohdan ja 47 §:n 2 momentin puitteissa yliopiston rehtorilla on ollut asiassa toimivalta hallintojohtajan esittelystä päättää puheena olevien, enintään kahden vuoden pituisten määräaikaisten professorin virkasuhteista. Yliopistoilla on perustuslainkin mukaan itsehallinto ja rehtori edustaa keskeisesti yliopistoa. Tähän kannanottoon on päätyntä myös opetusministeriö sittemmin apulaisoikeusasiamiehelle 25.2.2009 antamassaan lausunnossa.

Pidän kolmen määräaikaisen professorin nimitysmenettelyä kuitenkin hallinnon avoimuuden ja muiden mahdollisten hakijoiden oikeusturvan kannalta varsin ongelmallisena.

Ensiksikin puheena olevia virkasuhteita oli marras–joulukuussa 2007 valmisteltu yliopistohallinnossa poikkeuksellista menettelytapaa ja erittäin kiireellistä aikataulua noudattaen. Hankerahoituksen kohdentamisesta eli kauppatieteiden vahvistusrahojen käyttösuunnitelmasta Itä-Suomen yliopistoa varten oli päätetty 2.11.2007 ja 9.11.2007. Rehtori oli nimittänyt professorit yli vuoden pituisiin virkasuhteisiinsa jo 5.12.2007, joten virkamiesoikeudellisessa mielessä asian huolelliseen ja muodollisesti säännösten mukaiseen valmisteluun oli jäänyt kaikin puolin riittämätön aika. Hallintolain 45 § on jo joulukuussa 2007 edellyttänyt, että nimityspäätökset, muut virantäyttöpäätökset ja päätökset virkasuhteeseen ottamisesta on perusteltava. Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että päätöksen perustelut voivat käydä ilmi myös kirjallisesta esittelystä tai erillisestä esittelymuistiosta (ks. Seppo Koskinen – Heikki Kulla: Virkamiesoikeuden perusteet, 2005, s. 106 ja KHO 2005:44).

Totean lisäksi, että nimitysmuistioiden asianmukaisen laatimisen tärkeyttä on korostettu useissa laillisuusvalvojen kannanotoissa. Esimerkiksi eduskunnan oikeusasiamies on jo päätöksessään 16.2.1994 (dnro 1470/4/93) todennut, että virantäytön valmistelussa on toimittava siten, että päätöksen objektiivisuudesta ja yhdenvertaisuusperiaatteen noudattamisesta voidaan jälkikäteen varmistua. Virkaa täytettäessä esityksen perusteet tulisi kirjata muistion muotoon esimerkiksi noudattaen soveltuvin osin valtioneuvoston esittelyä varten annettuja ohjeita. Uudemmissa virkanimityksiä koskevista laillisuusvalvojen ratkaisuista, joissa on otettu kantaa myös nimitysmuistioiden asianmukaisuuteen mainittakoon esimerkkinä ratkaisut 9.2.2005 (dnro 1157/4/03), 18.5.2005 (dnro 116/4/04), 24.10.2005, (dnro 3185/4/04), 22.6.2006 (dnro 13/4/05) ja 23.3.2007 (dnro 2982/4/05). Korkeakoulujen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista sekä tehtävistä annetun asetuksen (309/1993 ja 463/1998) 2 § :n professorilta vaaditaan tieteellinen pätevyys ja opetustaito sekä käytännöllinen perehtyneisyys tehtäväalaa, mitä olisi tullut yksilöidysti tässäkin asiassa arvioida. Virantäytöselosteilla on turvattu yliopistoissa käytännössä virantäytön julkisuutta ja asianmukaisia menettelymuotoja.

Näin ollen rehtori Matti Uusituvan hallintopäällikkö Päivi Nergin esittelystä 5.12.2007 tekemiä kolmea professorin nimityspäätöstä voidaan pitää virheellisinä tavanomaisen viranhakumenettelyn puuttumisen, varsinaisen perustellun nimitysmuistion laatimatta

jättämisen ja nimityspäätöksen niukkojen perustelujen vuoksi. Kiireellinen nimitys 5.12.2007 on kaikkiaan rikkonut hyvässä hallinnossa keskeistä julkisuusperiaatetta. Pidän tapahtunutta kuitenkin enemmänkin yliopiston hallinnollisena menettelyvirheenä kuin tahallisuutena, kantelijoiden vaatimia syytetoimenpiteitä edellyttävänä virkarikoksena.

Puutun lisäksi jääviyskysymykseen asiassa. Informaatioteknologian ja kauppatieteiden tiedekunnan dekaani Jyrki Niskanen ei ollut osallistunut millään tavoin puheena olevien virkanimitysten valmisteluun vaan oli jäävänsä itsensä. Pidän kuitenkin Itä-Suomen yliopiston kehittämis- ja käyttösuunnitelmien valmisteluun osallistuneen lehtori, sittemmin rahoituksen, erityisesti pk-yritysten rahoituksen professori Mervi Niskasen asemaa esteellisyyden kannalta ongelmallisena. Mervi Lehtori Niskanen on dekaani Jyrki Niskasen puoliso.

Vaikka lehtori Niskanen ei ollutkaan suoranaisesti osallistunut puheena olevien virkanimitysten loppuvaiheen valmisteluun, oli hän kuitenkin omankin selvityksensä (4.11.2009) mukaan osallistunut opetussuunnitelman ja laitospuolueettomuuden kehittämiseen ja toiminut keskeisesti kauppatieteellisen koulutuksen kehittämisessä muun muassa Itä-Suomen yliopiston kauppatieteellisen opetuksen kehittämistyöryhmän puheenjohtajana. Uutta, Suomessa poikkeuksellista opetussuunnitelmaa kehitettäessä oli samalla jouduttu miettimään myös opetusresursseja. Vaikka kysymyksessä oli ollut vain nykyiseen Kuopion yliopiston tai tulevaan Itä-Suomen organisaatioon kuulumaton työryhmä, oli lehtori Niskanen toiminut asiassa keskeisenä taustavaikuttajana. Lehtori Niskanen oli lisäksi ollut mukana kauppatieteiden laitoksen 3.12.2007 pidetyssä laitoskokouksessa, jossa lähinnä tiedotusluontoisessa nimitysasiana oli ollut esillä.

Nähdäkseni professorin virkasuhteiden täytön poikkeuksellinen menettelytapa ja kiire tekivät keskeisten toimijoiden osallistumisesta tehtäväalojen rajausten valmisteluun ja resursointiin ongelmallisen. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on arvioinut puolueettomuutta yhtäältä subjektiivisen ja toisaalta objektiivisen puolueettomuuden kannalta. Asiaa objektiivisesti tarkastelevalle ulkopuoliselle ei tilanne saisi näyttää puolueettomuutta vaarantavalle. Objektiivisiin kriteereihin nojaava arvio puolueettomuudesta on omaksuttu myös suomalaisen hallintolainkäytön ohjenuoraksi (ks. Seppo Laakso/Outi Suviranta/Veijo Tarukannel: Yleishallinto-oikeus 2006, s. 192 ja esim. KHO 2003:24). Myös laillisuusvalvojen ratkaisukäytännössä on kiinnitetty huomiota siihen, miten virkamies on toiminut ja miten se on näyttänyt ulkopuolisten silmissä (ks. EOA dnro 2384/2/03 ja dnro 1630/4/05).

Esteellisyyssäännöksillä on tarkoitus turvata hallintoasian valmistelun ja ratkaisun puolueettomuus siten, ettei kenelläkään ole mahdollisuutta epäasiallisesti vaikuttaa asian käsittelyyn henkilökohtaisista vaikuttimista. Yleinen luottamus hallintotoiminnan puolueettomuuteen ja tasapuolisuuteen edellyttää, että noudatetaan jääviyssääntöjä. Virkamiehen on toimittava hallintoasioiden valmisteluun ja ratkaisuun osallistuessaan puolueettomasti myös kansalaisten näkökulmasta. Esteellisyyttä koskevan yleislausekkeen keskeisin tehtävä on turvata asian käsittelyn objektiivista puolueettomuutta eli erityisesti yleistä luottamusta menettelyn objektiivisuuteen ja riippumattomuuteen. Näistä

syistä myös lehtori Mervi Niskasen osuus asiassa on nähdäkseni hyvän hallinnon takeiden ja esteellisyyden yleislausekkeen kannalta ongelmallinen.

Kantelijoiden vastinekirjoituksessa esitettyjen muiden, vuodelle 2010 ajoittuvien palvelussuhteiden osalta totean lopuksi, että tältä osin ei ole nähdäkseni esitetty aihetta asioiden keskeneräisyydenkin johdosta ryhtyä laillisuusvalvonnassa toimenpiteisiin. Itä-Suomen yliopisto (UEF) on muodostumassa uuden yliopistolain pohjalta 1.8.2009 alkaen ja professoreiden työsuhteiden solmiminen ja hallintojohtosäännön uudistaminen ja tulkinnat ovat vielä kesken.

Asian keskeneräisyyden vuoksi kantelu ja siihen liittyvä vastine eivät tässä suhteessa anna aihetta toimenpiteisiin laillisuusvalvonnassa.

4

TOIMENPITEET

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain (197/2002) 10 §:n 2 momenttiin viitaten saatan edellä kohdassa 3.3 esittämäni ohjaavat käsitykseni Kuopion yliopiston rehtori Matti Uusituvan, kauppatieteiden laitoksen varadekaani Jarmo Ahosen, professori Päivi Erikssonin ja professori Mervi Niskasen sekä nykyisin valtiovarainministeriön palveluksessa olevan silloisen hallintojohtaja Päivi Nergin tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän heille kullekin jäljennökset tästä päätöksestäni.

Samalla kiinnitän Kuopion yliopiston ja sen kauppatieteiden laitoksen huomiota siihen, että uudistuvassa yliopistohallinnossakin tulee noudattaa hallinnon lainalaisuuden sekä erityisesti hyvän hallinnon ja julkisuusperiaatteen vaatimuksia. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni myös Kuopion yliopistolle.

Kirjoitukset eivät johda laillisuusvalvonnassa muihin toimenpiteisiin.

Kantelukirjeen liitteet palautetaan ohessa.

Apulaisoikeusasiamies

Jussi Pajuoja

Esittelijäneuvos

Jorma Kuopus